

Vojenství u nás a v cizině.

Pplk. Dr. H.:

Slavnostní jmenování poručíků-inženýrů.

V předvečer národního svátku bylo jmenováno slavnostním způsobem několik chovanců-inženýrů vojenské inženýrské koleje v Praze poručíky inženýry pro ženijní a telegrafní vojsko.

Slavnostního jmenování zúčastnili se za hlavní štáb 1. zástupce náčelníka hlavního štábu plk. gšt. Doležal a za vysoké učení technické prof. inž. J. Petřík. Z četných význačných hostů třeba jmenovati posádkového velitele Velké Prahy div. gen. Klecandu a zástupce resortních oddělení MNO.

První zástupce náčelníka hl. štávu ve své řeči zdůraznil, že na vojenských technických záležitostech, aby novými bojovými technickými prostředky ušetřili mnoho naší krve a vojáků na bojišti; vyzval poručíky, aby se dobře seznámili s potřebami armády a byli vždy především dobrými vojáky a pak vojenskými techniky.

Nato promluvil prof. inž. Petřík. Vzpomněl vojenského inženýra Kristiána Villemberga, který již v r. 1705 navrhl zřízení inženýrské školy pro výchovu podinženýrů pro vojenské práce opevňovací a obléhací. Z této školy, založené r. 1717 na Malé straně v Praze, vyvinulo se nyní vysoké učení technické, když po zřízení vojenské technické akademie ve Vídni byl přeměněn vojenský charakter školy v Praze na civilní.

Nakonec rozloučil se s chovanci velitel Vojenské inženýrské koleje pplk. Ing. Dr. techn. Vlad. Hájek, jenž vyzýval poručíky, aby přenesli družnost, v níž ve vojenské inženýrské koleji žili, do důstojnických sborů jako důležitou podmínku spolupráce všech zbraní na poli taktickém i vojensko-technickém a žádal je, aby nezapomínali, že vešle práce vojensko-technické je úkolem vojenských techniků a vojenských inženýrů zejména ovlivňovati rychlý vývoj taktiky tak, aby se přizpůsobovala novým bojovým prostředkům techniky, aby nestála náhle před nenadálými úkoly a nebyla překvapena.

Při krátké domácí slavnosti, která následovala po jmenování, promluvil div. gen. Klecanda, který připomenul, že před 7 lety sám přednášel na vojenské inženýrské koleji taktiku; zdůraznil velký pokrok, který byl tu učiněn intensivní prací velitelů a sboru učitelského a zakončil výzvou na důstojnickou mládež, aby se dala pilně do práce tvořitelské, aby byla naplněna slova presidenta Masaryka, že kvalitou musí náš důstojník vyvážit kvantitu důstojníků cizích armád.

Major gšt. Karel Vondráček:

Polské „Wojskowe Biuro Historyczne“.

(Vojenský ústav historický.)

Má své sídlo ve Varšavě a jeho úkolem je vysvětlovati vojenskou historickou minulost a získávat z ní poznatky pro všeobecné zásady válečného umění.

Postup činnosti. Během doby nahromadilo WBH. v svých rukou souhrn prací vojensko-historických a zároveň počalo přísně společně pracovat s badateli polské historie v rámci všeobecném.

Činnost na tak širokém podkladě je možná stálým prohlubováním, přílivem každodenních novinek a časopisů, doplňováním a organizací archivů, studiem vlastních metod, jakož i užitím výsledků prací zahraničních o dějinách válečných.

WBH. vykonává své úkoly týkající se vydavatelské práce ve smyslu vytčených směrnic a pod dohledem svého přednosty.

Organisace. V čele WBH. je generál, který podléhá gen. inspektorovi (dříve podléhal náčelníku hl. štábu).

VBH. jest rozděleno:

1. na 4 pracovní oddělení,
2. na archivní oddělení a
3. na pomocný úřad.

K 1. Každé oddělení má 2—3 důstojníky, skoro vesměs gen. štábu, nebo důstojníky s charakterem doktora-historika, neb i civilní badatele.

Důstojníci přidělení WBH. služebně nepracují vědecky, nýbrž práci řídí.

Výše naznačená oddělení podle důležitosti a významu jsou:

I. Oddělení osvobozovací vojny Polska, které badá na podkladě archiválních a zpracovává studie z oboru posledních válek r. 1918—1921 (tři povstání hornoslezská, válka polsko-ruská, polsko-ukrajinská, válka s Litvou a s Čechy).

Celková práce snaží se co možná přesně vylíčit minulé události dějinné:

- a) využitím všech dostupných dokumentů (pramenů-aktů) i tištěných,
- b) rozšířením jejich obsahu i srovnáním se zprávami písemnými,
- c) studiem možností vývoje událostí, vznikajících v mysli badatelů, a srovnáním s podmínkami terénu.

Materiál takto získaný podléhá normální vědecké kritice. Dbá se zvláštní opatrnosti při podávání všeobecných návrhů a tím spíše pokynů taktických anebo operačních pro budoucnost. Výsledky práce v tom okruhu se jeví v několika studiích o rozvoji zvláštních operací, které ustanovují zásadní rámec pro důkladné nebo všeobecné taktické zpracování.

Vypracování celkové synthesy války WBH. není nyní možné, poněvadž se zatím sestavuje materiál jednotlivých údobí válečného tažení.

Kromě toho vyhovující potřebě vojska a zároveň chtějíc přimět k práci široké kruhy důstojnické a poddůstojnické, ujímá se WBH. vedení i zpracování jednotlivých dějů i zvláštních vojenských jednotek, které nyní existují nebo existovaly za války. Na podkladě toho bylo vydáno přes 150 náčrtů (výňatků) historie pluků a oddílů na roveň postavených.

Tyto náčrtů historie pluků a oddílů, mající účel výchovný, totiž tříbiti plukovní tradici, jsou podkladem pro důkladné zpracování dějin pluků a oddílů.

Zpracování dějin pluků a oddílů se věnuje velká péče — práci řídí 2—3 důstojníci, pod jejichž vedením pracují schopní důstojníci komandovaní k tomu účelu do WBH. od pluků. Dějiny pluků jsou psány od vzniku bez rozdílu, ke které armádě pluk dříve náležel (ruské, rak.-uh. nebo německé).

Důležitým odvětvím pracovním jsou místní spolky badatelů o osvobozovacím hnutí, které zpracovávají syntheticky zprávy osob civilních i vojenských. Takové spolky pracují v Poznani, ve Lvově, ve Vilně a v Těšíně.

II. Oddělení světové války se zabývá především studiem tažení na polském území v letech 1914—1918.

Studují se otázky jednotlivých operací, jako:

- ve východním Prusku (Rennenkampf atd.),
- u Varšavy, Lodže, Demblinu (Ivangorodu),
- ve východní Haliči,
- wileňská operace.

V tomto oboru čerpá VBH. jednak z tištěných pramenů, jednak podle smlouvy z vojenského archivu ve Vídni; pak kontroluje badání archivální se skutečností terénní podle studia terénu.

Kromě zkoumání nejdůležitějších problémů operačních na východní frontě zabývá se oddělení organizací velitelství i vojsk, jakož i činností služeb v době světové války.

Toto oddělení však nezanedbává studium klasických operací na západní frontě, jako bitvy na Marně a j.

III. Oddělení pro zpracování historie polských útvarů.

Práce v tomto oddělení se dělí:

a) na shromažďování a třídění dokumentů týkajících se organizací předválečných, legii, tvoření polských oddílů v Rusku a v Itálii, jakož i polské armády ve Francii,

b) sbírání zpráv, majících v tom směru hlavní význam vzhledem na nekompetentnost aktů, jakož i se zřetelem na znetvoření faktů během určité doby,

c) zpracování a vydávání publikací jednotlivých útvarů s charakterem pověcně kronikářským. Byly vydány již publikace monografické, o čemž je zmínka dále v odstavci: činnost vydavatelská.

IV. Oddělení pro zpracování starých válek (před světovou válkou). Jeho úkolem je shromažďovati a vydávati badání zpracovaná do r. 1863/4 vojenskými historiky polskými se zřetelem na vědeckou kritiku a konstrukci vojenskou.

K 2. Archivní oddělení.

Toto oddělení podléhá přímo řediteli WBH. a je vedeno plukovníkem, jemuž k ruce je několik důstojníků, poddůstojníků a civilních zaměstnanců.

Archiválie jsou uloženy a tříděny v pevnosti; potřebuje-li některé oddělení dokumentů, jsou převezeny do budovy WBH., kdež jsou uloženy odděleně v příručním archivu.

Nejbohatší archiválie v archivním oddělení jsou I. a III. oddělení WBH.

Hojně dokumentů vojenských se zachovalo ze světové války, vedené na území nynějšího Polska, přes to však nejsou úplné a proto jsou vysíláni 1—2 důstojníci gen. štábu do válečného archivu ve Vídni postupně na 1—2 měsíce, kde akta opisují. Výměna dokumentů se děje v opisech.

V pařížském vojenském archivu pracuje stále 1 důstojník gen. štábu.

K 3. Pomocný úřad.

Pomocný úřad WBH. je vybaven takovým počtem zaměstnanců, jaký odpovídá jeho důležitosti.

Získávání rukopisů.

WBH. jest jediným ústavem polským, který řídí vydávání spisů vojensko-historických v Polsku.

Rukopisy se získávají buďto tím, že se vyzve některý účastník bojů ve světové válce nebo účastník bojů z polských válek z r. 1918—1921, nebo i tím, že se zpracuje historie válek dřívějších, jejichž jevištěm bylo nynější území Polska.

Autorský honorář činí pro všechny autory bez rozdílu 10—15% podle velikosti a hodnoty publikace, kromě 30 výtisků, které autor dostane zdarma; nebo se smluví honorář s autorem předem.

Výchova vojenských historiků.

Jak jsem již uvedl, WBH. řídí směr vojensko-historického badání. Důstojníci, bez rozdílu vojenské služby, kteří se účastnili bojů, jsou komandováni na 3—6 měsíců do WBH., kde zpracovávají pod vedením důstojníků gen. štábu příslušných oddělení WBH. ony boje, pro něž si již rukopis připravili. Po využití arch. dokumentů a po konečném zpracování studie je studie vytištěna péčí WBH.

Kromě toho je povinností WBH. starati se o výcvik dorostu vojenských historiků pro WBH., jakož i o výcvik učitelů a profesorů válečné historie na válečné škole

polské a na ostatních vojenských školách. Proto byly u WBH. zřízeny kurzy pro výchovu vojenských historiků, poslední v r. 1928/29, který trval 11 měsíců a měl 10 posluchačů.

Program kursu byl sestaven na širokém podkladě a vyučovali nejen vojenská historikové, ale i profesori universitní. Probrána byla látka:

1. metoda badání na historických dokumentech,
2. badání o polské vojenské historii — různé cykly,
3. práce seminární:
 - a) didaktika,
 - b) pedagogika,
 - c) psychologie.

Činnost vydavatelská.

Do poloviny února t. r. jeví se činnost vydavatelská takto:

Historie pluků a oddílů 1918—1920.

1. pěchota:
 - a) pěší pluky: 1—22, 24—45, 48—71, 73—86;
 - b) podhalaňští střelci: 1—6;
2. dělostřelectvo:
 - a) polní pluky: 1—10, 12—22;
 - b) horské pluky: 1;
 - c) jezdecké oddíly: 1—7, 9;
 - d) těžké pluky: 1—4, 6, 7, 8—10;
3. jezdecko:
 - a) pluky švaližérů: 2, 3;
 - b) pluky hulánů: 1—6, 8—18, 20—24, 25—26.

(Vydalo: WBH)

Studie taktické a historie polských válek 1918—1921:

Sv. I. Plk. Marjan Kukiela: Bitwa pod Wołczyskami (11/7—24/7 1920). Vyšlo 1923.

Sv. II. Pplk. gšt. Fr. Adam Arciszewski: Ostróg—Dubno—Brody. (Boje 18. pěší divise s jezd. arm. Budienného 1/7—6/8). Vyšlo 1923.

Sv. III. Kpt. jezd. Meč. Biernacki: Działania armji konnej Budiennego w kampanji polsko-rosyjskiej 1920 (26/V 1920—20/VI 1920). Vyšlo 1924.

Sv. IV. Kpt. Petr Demkowski: Bój pod Wołkowyskiem 23—24/IX 1920. Vyšlo 1924.

Sv. V. Kpt. gšt. Jan Ciałowicz: Manewr na Mozyrz i Kalinkowicze. S atlasem. Vyšlo 1925.

Sv. VI. Bez názvu autora. Bój pod Zaslaviem 23. září 1920. Vyšlo 1925.

Sv. VII. Pplk. gšt. Stan. Borowiec: Nad Bugiem. Walki ostonowe 7 dywizji piechoty (5/VIII.—11/IX 1920). Vyšlo 1925.

Sv. VIII. Pplk. gšt. Jan Sadowski: Bój pod Brzostowicami. Vyšlo 1928.

Sv. IX. Kpt. Iranek-Osmecki: Wyprawa na Poryck i Torczyn. Vyšlo 1930.

Sv. X. Pplk. Stan. Kozicki: Bój pod Lidą. Vyšlo 1930.

(Všechny tyto svazky vydalo historické oddělení hlav. štábu nákladem vojenského ústavu vědecko-vydavatelského).

V tisku:

Sv. XI. Mjr. J. Dąbrowski: Bój odwrotowy nad Niemnem i Rosią.

Studie operační z historie polských válek 1918—1921.

Sv. I. Brig. gen. Julian Stachiewicz: Działania zaczepne 3 armji na Ukrainie. Vyšlo 1925.

Sv. II. Pplk. gšt. Tadeusz Kutrzeba: Bitwa nad Niemnem (září—říjen 1920). S atlasem. Vyšlo 1926.

Studie ze světové války:

- Sv. I. Mjr. gšt. Bol. Zawadzki: Kampanja jesienna w Prusach Wschodnich.
 Sv. II. Pplk. gšt. J. Grobicki: Bitwa konna pod Jarosławicami 21. sierpnia 1914.
 (Studie operační a studie ze světové války vydalo historické oddělení hlav.
 štábu nákladem vojenského ústavu vědecko-vydavatelského.)

Rozmanitosti:

Przegląd Historyczno-Wojskowy (Revue d'Histoire Militaire):

- sešit 1. Vyšlo 1929.
 roč. I sv. I, sešit 2. Vyšel 1929.
 roč. II, sv. II, sešit 1. Vyšel 1930.
 roč. II, sv. II, sešit 2. Vyšel 1930.
 roč. II, sv. III, sešit 1 a 2. Vyšel 1930 (nákladem WBH.).

Józef Piłsudski: Zarys historii militarnej powstania styczniowego.

- Rok 1920. (Vyšlo r. 1927 nákl. Ústavu pro badání nejnovějších historií polských).
 — Pisma — mowy — rozkazy. Díl I. (Vyšlo 1930 nákl. Ústavu pro badání nejnovějších historií polských.)
 — Díl II. dto.
 — Díl III. dto.

Gen. L. Żeligowski: Wojna w roku 1920. (Vyšlo 1930 nákl. Ústavu pro badání nejnovějších historií polských.)

Div. gen. W. Gawrónski: Kolejnictwo rosyjskie w okresie wojny światowej (1914—1918). Vyšlo 1930.

Juljan Stachiewicz: Niemieckie plany organizacji wojska polskiego w czasie wojny światowej.

Plk. gšt. J. Kleebberg: Geneza bitwy pod Gorlicami. Vyšlo 1930.

Mjr. Otton Laskowski a pplk. dr. Br. Pawłowski: Badania dawnej polskiej historii wojskowej. Vyšlo 1927 nákl. WBH.

Mjr. gšt. St. Rutkowski: Pierwsze walki z armją konną pod Koziatynem. Vyšlo 1928 nákl. Voj. ústavu věd. vyd.

Mjr. Wacław Lipiński: Bajorńcy i armja polska we Francji. Vyšlo 1929 nákladem WBH.

- Archiwa formacyj polskich z wojny światowej. Vyšlo 1929 nákl. WBH.
 — Źródła do historii najnowszej wojskowości polskiej (1908—1918). Otisk z Belony. Vyšlo 1927 nákl. WBH.
 — Od Wilna po Dynaburg.

Mjr. A. Borkiewicz: Zarys planu manewru frontu środkowego w operacji warszawskiej. Vyšlo 1930.

— Dzieje 1. pułku piechoty legjonów. Vyšlo 1929 nákl. WBH.

Plk. Br. Pawłowski: Źródła do dziejów wojny polsko-rosyjskiej r. 1830—1831. Sv. I. Od 30/XI 1830 do 4/III 1831. Vyšlo 1931 nákl. WBH.

Mjr. J. Dąbrowski: Bitwa odwrotowa nad Niemnem 1-ej armji polskiej (19.—24. lipca 1930). Vyšlo 1929 nákl. WBH.

Mjr. Adam W. Englert, kpt. gšt. Juljusz Kozolubski a Stan. Płoski: Przewodnik po polach bitew wojny polsko-rosyjskiej 1830—1831 r. Vyšlo 1931 nákl. WBH.

Kpt. gšt. A. Przybylski: Ofensywa na Wilno w kwietniu 1919. Vyšlo 1929 nákl. WBH.

- Bój obronny o Wilno. Vyšlo 1929 nákl. WBH.
 — La Pologne en lutte pour ses frontières 1918—1920. Vyšlo 1919 v Paříži nákl. vlastním.

— Wojna Polska 1918—1921. Vyšlo 1930 nákl. Voj. ústavu vědecko-vydavatelského.

- Kpt. gšt. T. Pawlik: Działania osłonowe w Malopolsce wschodniej w sierpniu 1914. Vyšlo 1930 nákl. WBH.
- Kpt. gšt. E. Izdebski: Dowodzenie 4-tą armją austro-węgierską pod Komarowem w 1914 roku. Vyšlo 1929 nákl. WBH.
- Bitwa pod Zamościem 26.—27. sierpnia 1914 r. Vyšlo 1929 nákl. WBH.
- Kpt. B. Waligóra: Bój pod Radzyminem.
- Fortyfikacja przemościa Warszawy w r. 1920.
- Zajęcie Wilna przez gen. Zeligowskiego. Vyšlo 1930.
- Dzieje 85 pułku strzelców wileńskich. Vyšlo 1928 nákl. Voj. ústavu vědecko-vydavatelského.
- Kpt. F. Bobrownicki-Libchen: Armja gen. Šmiglego-Rydzia w manewrze z nad Wieprza.
- Kpt. Mr. L. Gołębiowski: O działaniach łączności na froncie wschodnim w czasie wojny światowej 1914—1918. Vyšlo 1930.
- Různí autoři: Polska organizacja wojskowa. Skice i wspomnienia. Vyšlo 1930 nákl. Ústavu pro badání o nejnovější historii polské.
- Časopis „Niepodległość“: Díl I, sešit 1 (vyšel 1929), sešit. 2 (vyšel 1930).
- Díl II, sešit 1/3 a sešit 2/4 (vyšly 1930).
- Díl III, sešit 1/5 (vyšel 1930). — Vychází nákl. Ústavu pro badání o nejnovější historii polské.
- Wspomnienia legjonowe: Wýtah z časopisu „Niepodległości“. Svazek I. (vyšel 1924).
- Svazek II. (vyšel 1925).
- Mala encyklopedia wojskowa. Sešit 1 a 2. Pismo A. Vyšly v r. 1931. Vydavatel: Towarzystwo wiedzy wojskowej i wojskowego institutu naukowo-wydawniczego. Redaktor: mjr. Otton Laskowski.

Je na bíle dni, že ústav takto vhodně organisovaný a dotovaný dostatečně vědeckými pracovníky vojensko-historickými může vykázati také uspokojivou činnost. Ta však je podporována i zájmem o válečnou historii polskou vůbec, nejen v kruzích vojenských, ale i civilních. Z literatury vojensko-historické je zřejmo, že i maršál Piłsudski je činný a svým vlivem všemožně vojenskou historii válečnou podporuje. U polského národa se uplatnila v plné míře zásada, že nejen historie všeobecná, ale i válečná, ta zvláště, jest jeho učitelkou.

A není se čemu diviti. Moderní válečná historie jako pomocná věda historie všeobecné je velmi důležitou složkou celého našeho života, neboť se zabývá nejen čistě vojensko-technickou stránkou věci, je však úzce připsána k vojenské sociologii a psychologii, politice a hospodářství.

Zájem o válečnou historii je v Polsku značný. Uvážíme-li, že náklad polských vojensko-historických publikací činí 3—4000 výtisků nejméně a že jsou za $\frac{1}{2}$ roku úplně rozebrány, je to důkazem, že polské důstojnictvo a veřejnost jeví o vojenskou historii mnohem větší zájem než u nás. Pak mohou býti ceny těchto knih mnohem nižší a dostupnější každému důstojníkovi i poddůstojníkovi.

Nejen ve Varšavě, ale i v jiných městech polských je ve výkladech knihkupců asi třetina zábavných, třetina vědeckých a třetina vojenských, hlavně vojensko-historických publikací.

Co se týká cen vojenských publikací a vojensko-historických publikací, jsou u nás nedostupné, jak mnozí tvrdí. Publikace bývalého Památníku odboje jsou na př. za několik haléřů a kolik je důstojníků, kteří ani o této knihovničce nevědí nebo vědět nechti!

Major gšt. František Bürger:

Soutěž pro nižší důstojníky v Itálii.

Časopis „Rivista Militare Italiana“ (čís. 2/1931) přináší rozpis soutěže pro nižší důstojníky italské armády, věnované vesměs vojensko-historickým otázkám.

Jejím účelem je podpora studia válečných dějin a zároveň příprava důstojníků ke zkouškám do válečné školy. Soutěž má velmi krátkou lhůtu (2½ měsíce) a je dotoována 5 cenami (1 první 800 lir, 2 druhé po 500 lir a 2 třetí po 300 lirách). Z rozepsaných 10 otázek je většina čistě vojensko-historických anebo srovnávacích (válka 1866 v Itálii a v Čechách, Rossbach a Slavkov, burská a rusko-japonská válka, ofensivy v r. 1917: rakouská proti Itálii a německá na Rigu, pojednání o dobrovolnictví a národních armádách, rozdíly v organizaci německého a italského vojska). Zbývající otázky kladou vyšší požadavky na soudnost soutěžících, na př.: „Světová válka byla válkou národů — vysvětlení příčin a následků této skutečnosti“, „Proč světová válka měla ráz posiční války“, „Poznámky pro obranný boj ze světové války“, „Podpora vůdců rozumovou činností podřízených“.

Práce nesmějí býti delší než 6 stran psaných na stroji (12 stran rukopisu), hlavní důraz je kladen na znalost látky, na jasnost úsudku a na metodičnost zpracování, na jasnost a přesnost formy.

Z cizích revu.

Rivista militare italiana, ročník V. (1931), číslo 1—4 (leden—duben).

Div. gen. Bollati: Poznámky k německým kritikám operací na francouzské frontě od 27. srpna do 15. září 1914.

Autor recensuje knihu generála a ministra říšské obrany Groenera „Der Feldherr gegen Willen“, která je pokračováním spisu „Testament des Grafen Schlieffens“ z r. 1927 a která podrobuje kritice operace na západní frontě od konce bitvy na hranicích (25. srpna) až do ukončení ústupu na Aisne (15. září 1914).

Po podrobném probrání jednotlivých kapitol knihy a srovnání s německými oficiálními prameny vytýká autor objektivně Groenerovi některé nedosti kritické názory na průběh operací a na otázku „viny“ na porážce na Marne. V svém spise z r. 1927 snažil se gen. Groener dokázati bez ohledu na změněné poměry v r. 1914 proti vzniku Schlieffenova plánu (1905), že Moltke mohl zvítěziti jen při plném uskutečnění tohoto plánu. V nové knize pokračuje v pěni hymen na Schlieffenův plán a tvrdí, že i po bitvě na Marne bylo možno dosíci vítězství a že koncepce původního plánu, t. j. obchvatný manévř z prava, mohla býti znovu uvedena v život soustředěním armád na severní křídlo, jímž měl býti nahrazen nedostatek záloh. Mezery tím vzniklé ve středu fronty měly být vyplněny silami vzatými od 6. a 7. armády, upoutaných neúčinně 1. a 2. francouzskou armádou na opevněném pohraničí. Groener opomíjí však zkomati, zda by podobné ohromné boční přesuny byly možné proti nepříteli, který plně zachoval svou útočnou schopnost a skvěle ji dokázal u S. Quentin a u Verdunu.

Jistě zasluhuje úvahy námět gen. Groenera, že by bývalo vhodnější nezastavovat armády po ústupu od Marne již na Aisně a Vesle, nýbrž zbavit je vlivu nepřítele ústupem na některou zadnější posici. Času tím získaného mohlo být využito k soustředění 3 armád (24 divisí) mezi Bruselem a Namurem, které mohly být zasazeny k útoku k jihozápadu po pravém břehu Oisy. Tento námět je v podstatě obdobný ma-